

RAN - 2301000103033022

RAN-2301000103033022

S. Y. B. A. (Sem. - III) Examination October - 2023

Economics : Paper - VI (Principle)

Indian Economy

Time: 2 Hours]

[Total Marks: 50

સૂચના : / Instructions

(૧)

નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the details of signs on your answer book

Name of the Examination:

S. Y. B. A. (Sem. - III)

Name of the Subject :

Economics : Paper - VI (Principle) - Indian Economy

Subject Code No.: 2301000103033022

Seat No.:

--	--	--	--	--	--

Student's Signature

- (૨) પ્રશ્ન ૧ (A) અને (B) ફરજિયાત છે.
(૩) જમણી બાજુના અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.
(૪) પ્રશ્ન ૨ ફરજિયાત છે.

પ્ર. ૧. (A) નીચે આપેલ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નમાંથી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરી ખરાની (✓) નિશાની કરો. ૧૦

(૧) ખેતી, ઉદ્યોગ, સિંચાઈ, રેલ્વે, રસ્તાઓ વગેરેમાં કરવામાં આવતા મૂડીરોકાણને શું કહેવામા આવે છે?

- a) માનવ મૂડીરોકાણ
b) ભૌતિક મૂડીરોકાણ
c) માનવ વિકાસ આંક
d) સામાજિક મૂડીરોકાણ

(૨) સમાજના નબળા વર્ગના વિદ્યાર્થીઓ માટે શૈક્ષણિક લોન પરની વ્યાજ સબસિડી યોજના ક્યારે શરૂ કરવામાં આવી?

- a) ૨૦૦૯ - ૨૦૧૦
b) ૨૦૧૦ - ૨૦૧૧
c) ૨૦૦૫ - ૨૦૦૬
d) ૨૦૦૮ - ૨૦૦૯

- (૩) ભારત માછલીઓના ઉત્પાદનમાં વિશ્વમાં કયો ક્રમાંક ધરાવે છે?
- પ્રથમ
 - ત્રીજો
 - બીજો
 - પાંચમો
- (૪) કયા અર્થ શાસ્ત્રીઓ એ દેશના આર્થિક વિકાસમાં કુદરતી સાધનોની ભૂમિકાને ખુબજ મહત્વનું સ્થાન આપ્યું હતું?
- પ્રો. જેકોબ વાઈનર
 - વિલિયમ બમોલ
 - આર્થર લેવીસ
 - ઉપર્યુક્ત તમામ
- (૫) ખનીજ સંશોધનના વિકાસ અને સંશોધન માટે ભારત સરકારે કઈ સંસ્થાની સ્થાપના કરી?
- જીઓલોજિકલ સર્વે ઓફ ઈન્ડિયા
 - ખનીજ નીતિ
 - બાયોલોજિકલ સર્વે ઓફ ઈન્ડિયા
 - ઉપર્યુક્ત તમામ
- (૬) અર્થતંત્રમાં ચૌકકસ સમય દરમ્યાન નાણાની ફરવાની ઝડપને શું કહેવામા આવે છે?
- અવેજ નાણું
 - નાણાનો ચલણ વેગ
 - વટાવ દર
 - નાણાંની માંગ
- (૭) મૂડીબજારમાં કાર્ય કરતી સંસ્થાઓ જણાવો.
- યુનિટ ટ્રસ્ટ ઓફ ઈન્ડિયા
 - ઈન્ડસ્ટ્રીયલ ડેવલપમેન્ટ બેંક ઓફ ઈન્ડિયા
 - જીવન વીમા નિગમ
 - ઉપર્યુક્ત તમામ

(૮) નાણાં બજારના મુખ્યઘટકોમાં કોનો સમાવેશ થાય છે?

- a) કૉલમની બજાર
- b) ટ્રેઝરી બિલ
- c) કોમર્શિયલ પેપર
- d) ઉપર્યુક્ત તમામ

(૯) બારમાં નાણાં પંચના અધ્યક્ષ કોણ હતા?

- a) ડૉ. સી. રંગરાજન
- b) શ્રી વાય. બી. રેડ્ડી
- c) કે. સી. પંત
- d) શ્રી વિજય કેલકર

(૧૦) કેન્દ્ર અને રાજ્યની આવકના સાધનોમાં કોનો સમાવેશ થાય છે?

- a) સંપત્તિ વેરો
- b) બક્ષિશ વેરો
- c) કોર્પોરેશન વેરો
- d) ઉપર્યુક્ત તમામ

(B) નીચેની ખાલી જગ્યા પૂરો.

૦૫

(૧) ૨૦૧૬ ના વર્ષમાં પ્રકાશિત થયેલા માનવ વિકાસ અહેવાલમાં જણાવ્યા પ્રમાણે વિશ્વના ૧૮૮ દેશો પૈકી ભારતનો ક્રમ _____ હતો.

(૨) ભારતની કુલ ઘરેલુ પેદાશમાં મત્સ્ય ઉદ્યોગનો હિસ્સો લગભગ _____% જેટલો અંદાજવામાં આવે છે.

(૩) બાંધી મુદતની થાપણને નાણું નહિ પરંતુ _____ તરીકે ઓળખવામાં આવે છે.

(૪) મ્યુચ્યુઅલ ફંડોના નિયમન માટે કાર્ય કરતી સંસ્થા _____ છે.

(૫) _____ નાણાં પંચે કેન્દ્રના વહીંચવાપાત્ર એવા તમામ કરવેરામાંથી થતી ઉપજને રાજ્યો વચ્ચે વહીંચવાની ભલામણ કરી હતી.

- પ્ર. ૨. નીચેના પ્રશ્નના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. ૧૦
- (૧) ભારતમાં નીચા માનવ વિકાસ આંક માટેના ચાર કારણો આપો.
 - (૨) ભારતના ખનીજ સંસાધનોનું વર્ગીકરણ મુખ્યત્વે કઈ રીતે કરી શકાય?
 - (૩) ઉચ્ચ શક્તિશાળી નાણાનાં ઉપયોગો જણાવો.
 - (૪) પ્રાથમિક માર્કેટ અને સેકન્ડરી માર્કેટ એટલે શું?
 - (૫) સ્થાનિક સ્વરાજની સંસ્થાઓ માટે ચૌદમાં નાણાંપંચે શી ભલામણ કરી છે?
- પ્ર. ૩. ભારતના આર્થિક વિકાસમાં કુદરતી સંસાધનોનું મહત્વ સમજાવી તેમની ભૂમિકાની સવિસ્તર ચર્ચા કરો. ૧૩
- અથવા**
- પ્ર. ૩. સમવાય નાણાંતંત્ર એટલે શું? ભારતમાં સમવાય નાણાંતંત્રના વિકાસ વિશે ચર્ચા કરો. ૧૩
- પ્ર. ૪. ટૂંક નોંધ લખો. (કોઈ પણ બે) ૧૨
- (૧) આર્થિક વિકાસમાં શિક્ષણનો ફાળો.
 - (૨) માનવ વિકાસના ખ્યાલનું મહત્વ.
 - (૩) નાણાંબજાર અને મૂડીબજાર વચ્ચેનો તફાવત.
 - (૪) નાણાંનો ચલણવેગ.

ENGLISH VERSION

Instructions:

- (1) Question 1 (A) and (B) are compulsory.
- (2) The numbers to the right indicates full marks of the question.
- (3) Q. 2. Question is compulsory.

Q. 1. (A) **Select the correct option from the following question and tick (✓).** 10

- (1) What is the capital investment mode in agriculture, industry, irrigation, railways, roads etc called?
 - a) Human capital investment
 - b) Physical capital investment
 - c) Human capital index
 - d) Social capital investment

- (2) When was the interest subsidy scheme on Education Loans launched for students from weaker sections of the society?
- 2009 - 2010
 - 2010 - 2011
 - 2005 - 2006
 - 2008 - 2009
- (3) What is the rank of India in World fish production?
- First
 - Third
 - Second
 - Fifth
- (4) Which economists give a very important place to the role of natural resources in the economic development of a country?
- Prof Jacob Wiener
 - William Bmol
 - Arthur Lewis
 - All of the above
- (5) Which of these institutes was setup by the Government of India for the development and processing of mineral resources?
- Geological survey of India
 - Mineral policy
 - Biological survey of India
 - None of the above
- (6) What is the speed at which money moves around a particular time in an economy called?
- Substitute money
 - Currency velocity of money
 - Discount rate
 - Demand for money
- (7) State the institutions working in the capital market.
- Unit trust of India
 - Industrial Development Bank of India
 - Life Insurance Corporation
 - All of the above

- (8) What are the components of money market?
- Call money market
 - Treasury Bill
 - Commercial papers
 - All of the above
- (9) Who was the chairman of 12th finance commission?
- Dr. C. Rangrajan
 - Shri Y. B. Reddi
 - K. C. Pant
 - All of the above
- (10) What are the central and state revenue instruments?
- Property tax
 - Bounty tax
 - Corporation tax
 - All of the above

(B) Fill in the blank below.

05

- According to the Human Development Report published in the year 2016, India was ranked _____ among 188 countries in the world.
- The share of fisheries industry in India gross domestic product is estimated at about _____.
- A fixed term deposit is not known as money but as _____.
- The body responsible for regulating mutual funds is _____.
- _____ the Finance Commission recommended that the proceed of all taxes that were deserving of central distribution should be distributed among the states.

Q. 2. Answer the following questions briefly.

10

- Give four reasons for low human development index in India.
- How can the mineral resources of India be mainly classified?
- State the uses of high-powered money.
- What is primary market and secondary market?
- What has the 14th Finance Commission recommended for local self-government institutions?

Q. 3. Explain the importance of natural resources in India's economic Development and discuss their role in detail. **13**

OR

Q. 3. What is inclusive finance? Check out the development of inclusive finance in India. **13**

Q. 4. Write Short Note. (Any two) **12**

- (1) Contribution of education to economic development.
 - (2) Importance of Human Development Concept.
 - (3) Difference between Money Market and Capital Market.
 - (4) Currency velocity of money.
-